

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59 Račun pri poštni hranilnici št. 14.194

Ne z vragom, ampak z narodom

O tem vprašanju, ki pomeni za nas vse veliko bolečino, smo že govorili. Danes naj samo ugotovimo, da je gospodarska kriza le posledica duhovne krize.

Ko smo mi pred časom to ugotovili — bodimo krščanski in pokrijmo vse s plaščem pozabljenja — so nekateri listi iz nas »norce brili«, češ da iščemo dvojno in trojno krizo.

Tako pač govore lahko samo ljudje, ki prihajajo iz tega ali onega tabora in vidijo mesto življenja samo krajevni tabor pred seboj. Oni se lahko smejejo tam, kjer sto in sto tisoče boli in skeli.

Kaj pa narod?

Ti ljudje so enota zase. Nikomur niso odgovorni in za nikogar se ne brigajo. To je indijska kasta v civilizirani Evropi. »Da bidne dobro!« pravi bosanski delavec, kmet po rodu, ko proti svojim lastnim interesom pada v suženjstvo tujega kapitala.

Mi slovenski kmetje smo na isti stopnji. Malo, prav malo nezavednosti, pa bodo naši sinovi ubogi »bošnjaki«, ki jih bo kapital slepo izkoriščal. Da to preprečimo, se pa moramo prav usmeriti in se ozreti po vzrokih krize.

Kdo je kriv gorja

Vsa naša država in ves svet kriči o krizi. Odkod to gorje izvira?

Prvič je gorje vir gospodarskega sestava, ker sme poedince ali skupina poedincev razpolagati s koristjo dela milijonskih množic. To je v blaznost tiran kapitalizem, ki je pobegnil v hajduke in ne priznava nobenih socialnih in narodnih obvez in ki izkorišča naše žulje in pije našo kri.

Drugič izvira gospodarska stiska iz duhovne krize, ki pa je svetovna. Stari so mlademu rodu lagali o nekih vrednotah, ki jih sami niso priznavali. Mladji rod je v tej laži rasel, umiral in se za laž boril, ko pa bi jo bilo treba preliti v življenje, je ves sestav odpovedal.

To je bil temelj krize

Kjer ni zaupanja, kjer ni vere v ideal besede in osebnosti, tam mora biti porušena tudi gospodarska stavba. Iz pomanjkanja zaupanja v osebo, osebnost in njeno notranjo silo, je vraslo nezaupanje v gospodarsko stalnost in moč. Iz tega je vrasla in se razpasla naša gospodarska stiska. Kriza torej ni naš krajevni pojav, ampak svetovno gorje, ki samo na ves glas potrjuje, da smo vsi potrebni zdravnika.

Če pa je kriza kot svetovni pojav hud udarec, je tem hujši za nas, kjer se gospodarsko življenje ne razvija iz lastnih korenin. Ako bi mi uživali plodove svoje gospo-

darske sile, bi še nekam mirno prebolevali udarce. Toda mi smo v svojem delu prav za prav tuji sužnji.

Naša tragika

To pa je naša tragika. Zaslugek naših žuljev in naše krvi gre v tujino. Korist našega dela nam je radi tujega kapitala odvzeta.

Zakaj?

Radi jasnosti vzemimo primer:

Imel bi kmet posestvi v dveh občinah. V prvi, kjer stanuje sam, bi posestvo obdelaval in gnojil, v drugi bi posestvo samo izkoriščal: bi tam kosil, žetel in pospravil, kar zraste — pa vozil vse na prvo posestvo. Vsakomur je jasno, da bi drugo posestvo ob takem gospodarstvu moralo propadati v korist prvega.

Drugovrstno posestvo

Tako drugovrstno posestvo smo za kapital mi. Lahko bi se izražali bolj določno, lahko bi imenovali imena, a za pametnega človeka naj zadostuje, če ugotovimo to, kar smo ugotovili. Kapital, ki je pri nas dobil plodna tla, ne vidi v nas svoje domačije. Zato našo deteljo, našo žetev, naš gnoj — plodove našega dela prenaša domov, mi smo pa vedno bolj izčrpani in postajamo ne samo ledina, ampak pusta dobrava, kjer rase komaj trnje in osat.

Račun plača kmet

Ako bi te razmere uravnavali gospodje, ki so jih zakrivili, bi mi niti ne govorili o

tem. Toda mi smo agrarna država, kmetijska država, tje je po dneva vloga — vsa, v slovenski državi — tvega odgovornost, ki je popolnoma

Mi ne moremo in nečemo obljubljati nebeškega kraljestva, slovesno pa zagotavljamo, da se ne bomo nikdar tako daleč spozabili, kakor naši duhovniki, ki je tveganje da se je za oblast pripravil

zvezati tudi s hudičem

Nam se to studi in to javno obsojamo. Človek, ki mu gre za oblast, ne spada v politiko. V politiko spadajo ljudje, ki jim gre za ideje in za blagor ljudstva. In proti temu ne vrednemu izjavljamo mi:

Tudi če gre za glave

stojimo in pademo s kmetijskim narodom proti vsakemu nasilju in vsaki krivici, pa naj jo narekuje Habsburg, Vatikan ali kdorkoli. Slovenski kmet bo ostal svojemu Bogu in svoji zemlji zvest, če ga tudi vsi drugi

Izjavljamo, da naša država, kakor tisti, ki govorijo o njih dokumenti fevdalnih neslovenskih gradov.

Srbi imajo svoj Vidov dan, Hrvatje svoj drugi Božič, Slovenci pa bomo v skupnosti južnih Slovanov pokazali svoj dan Vseh svetih, dan brezimnih mučenikov, ki so padli in — žive, da bodo ustvarili

Jugoslavijo.

Pereča kmetijska vprašanja

Kmetijska in splošna zaščita — Nov dinar — Likvidnost denarnih zavodov

V našem listu smo že večkrat razpravljali o enem najnujnejših vprašanj, ki se ne tiče samo Slovenije, temveč vse Jugoslavije in ki po njegovi rešitvi kriči vsa jugoslovanska javnost, vsi stanovi, ves narod. To je vprašanje kmetijske zaščite in splošne razdolžitve, ki se naj dokončno reši.

Predlogov je dovolj in tudi zakonskih osnutkov. Treba je le dobre volje in pravega smisla, pa se bi stvar premaknila z mrtve točke.

Iz dnevnega časopisja smo te dni zvedeli, da je prevzela naša Narodna banka zbiranje podatkov za rešitev razdolžitvenega vprašanja. V kratkem namerava sklicati predstavnike vseh denarnih zavodov in z njimi prenesti ves zbrani material ter sestaviti predlog za dokončno rešitev razdolžitvenega vprašanja.

V naših člankih smo rekli in to ponavljamo, ako bo kaj zaleglo, da se naj z dosedanjim načinom kmetijske zaščite preneha, ker demoralizira dolžnike, imobilizira denarne zavode, bega vlagatelje in ubija zmisel za narodno štednjo.

Spričo tega je treba rešiti to vprašanje nemudoma in definitivno, v skladu z interesi dolžnikov in upnikov, vpoštevaje posledice štiriletne krize, zlasti pa silni padec cen kmetijskih proizvodov.

Kako naj se izvede razdolžitve

Uspešna rešitev tega vprašanja je možna le, če prevzame država, oziroma od nje ustanovljeni zavod vse kmetijske dolgove. Dolžniki naj bi plačali dolgove v letnih obrokih tako, da bi bili plačani v 25—30 letih, med tem pa naj bi se obrestovali kvečjemu po 2%, in sicer

naj bi služil 1% za upravne stroške amortizacijske službe, drugi odstotek pa za kritje izgub pri onih dolžnikih, ki bi morda ne mogli plačati vsega dolga.

Načelno naj bi se priznali vsi doslej zaščiteni dolgovci, nastali pred 20. aprilom 1932. Od dolgov naj se odbije oni del, ki odpade na oduševske obresti in ki so presegle 10—12%.

Glede neprinosnosti kmetijstva, ki utegne trajati še dolgo, naj bi država skušala iz splošnih dohodkov zbrati primerna sredstva za pomoč vsem tistim dolžnikom, ki ne bodo mogli plačati dolgov, oziroma letnih obrokov vsled splošne krize, torej brez svoje krivde.

Novi dinar

Za odkup dolgov pri denarnih zavodih naj bi država izdala novi dinar, torej denar s popolno obtočno in plačilno sposobnostjo na podlagi hipotekarno zavarovanih kmetijskih dolgov.

Na ta način bi bila ukinjena dosežanja škodljiva deflacijska politika, ker bi prišlo v obtok okoli 3 milijarde novih dinarjev. Novi dinar bi bil 100% krit in bi ne pomenil nikake inflacije.

Z obveznicami bi se razdolžitve ne smela izvršiti, ker bi v tem slučaju ostali denarni zavodi še naprej nelikvidni in bi ne mogli izplačevati vlog.

S tem predlogom bi se doseglo dokončno razdolžitve kmetijstva, likvidnost denarnih zavodov in delno ozdravitev vsega gospodarstva. Kupna moč bi se dvignila in cene bi se izboljšale.

Kmetijska družba je na svojem letošnjem obnem zboru sprejela med drugim tudi resolucijo, ki zahteva rešitev razdolžitve tako, kakor smo mi navedli v pričujočem članku.

Zemljarina

Drugo vprašanje, ki je z reševanjem gospodarske krize na kmetih v ozki zvezi, je vprašanje znižanja zemljarine.

Davčna osnova za zemljarino je odločno previsoka, posebno pa dopolnilni davek na zemljarino. Zlasti je krivična odredba finančnega zakona, ki odreja zmanjšanje čistega kat. dohodka za 1/3 za njive in vinograde na krševitih tleh. S tem je napravljena velika kri-

vica in še večja gmotna škoda vsem kmetovalcem v onih predelih države, kjer je le malo njiv in kjer se kmetje preživljajo večinoma le z živinorejo in gozdarstvom kot je to slučaj v Dravski banovini. Razen tega je ravno v teh krajih donos kmetij, kjer je glavni vir dohodkov živinoreja, vsled sankcij in avtarkičnih ukrepov inozemstva še veliko bolj padel kot v žitorednih krajih. Dejansko je donos travnikov, pašnikov, gozdov in vinogradov brez razlike zmanjšan na polovico, oziroma celo na tretjino. Zato je nujno potrebno temeljito spremeniti davčne osnove za zemljarino in dopolnilni davek. Najmanj, kar je potrebno, pa se mora znižati čisti katastrski dohodek za eno tretjino povsod in za vse kulture.

Kmetska zbornica

Interesi kmetskega stanu bodo pravilno zastopani le tedaj, če se ustanove enotne avtonomne kmetske zbornice v celi državi. Ugotoviti je treba, da ima vsak drug stan priliko uveljavljati svoje težnje potom avtonomnih, z zakoni obvezno predpisanih zbornic, le kmetski stan, čeprav najvažnejši produkcijski, populacijski in nacionalni činitelj v državi, te pravice še ni dosegel. Nedopustno je, da vsi drugi stanovi z vidika svojih interesov obravnavajo zadeve kmeta in predlagajo na merodajna mesta temu prikrojena mnenja, medtem ko se kmetski glas ne čuje, kadar se odločuje o vnovčevanju njegovih lastnih proizvodov, odnosno o zakonih, uredbah in mednarodnih trgovinskih pogodbah, ki se ga kot najvažnejšega producenta v državi v prvi vrsti tičejo.

Zato je treba, da se pri izdelavi enotnega zakona o kmetskih zbornicah vpoštevajo sledeča načela:

a) Popolna avtonomnost zbornic, ki naj bo izražena v tajnem in direktnem načinu volitev ter samostojnem financiranju.

b) Zbornice naj bodo strogo le interesne zastopnice kmetov in kmetskih delavcev, odnosno kmetskih in kmetijsko-gozdarskih gospodarstev. Direktno strokovno pospeševanje kmetijstva in gozdarstva ne spada v njihov delokrog, vendar se jim naj daje pravica in možnost s predlogi vplivati tudi na strokovne in upravne ukrepe oblasti, ako je to v korist slojnih in ekonomskih interesov kmetijstva.

Nova ustava v Rusiji

V kratkem bo predložen vsesovjetskemu kongresu načrt nove ustave za Rusijo.

Iz tega načrta, ki pomeni važen preobrat v ruski notranji politiki, posnemamo tole:

Lastnina

Poglavje o družabnem ustroju pravi, da je Unija socialističnih sovjetskih republik (USSR) socialistična država delavcev in kmetov. Socialistična posest ima dve obliki: državno lastnino in združeno kolektivno-gospodarsko lastnino. V državno posest spadajo zemlja, naravni zakladi, vode, gozdovi, tovarne, rudniki, železnice, prometna sredstva, banke, pošta, brzojav in telefon, po državi organizirani kmetijski veleobrati in končno glavna masa stanovanjskih hiš v mestih.

Zakonito je pripuščeno zasebno malo gospodarstvo kmetov in obrtnikov, ki temelji na osebni delu. Osebna lastnina državljana je zakonito zaščiten. Proglašeno je načelo: Kdor ne dela, naj tudi ne je. — Vsakdo po svojih sposobnostih, vsakdo po svojem delu.

Razdelitev države

Sovjetska unija je zvezna država 11 enakopravnih socialističnih sovjetskih republik: 1. Rusija, 2. Ukrajina, 3. Bela Rusija, 4. Azerbejdžan, 5. Georgija, 6. Armenija, 7. Turkmenija, 8. Uz-

bekistan, 9. Tadekistan, 10. Kozaška republika, 11. Kirgiška republika. Najvažnejši državni posli so pridržani uniji, manj važni pa posameznim zveznim državam. Prvenstvo imajo zakoni Unije, katerim gre v dvomljivih slučajih pravica odločitve. Za vse področje USSR obstoja enotno državljanstvo.

Državne oblasti

Kot vrhovni organ državne oblasti in zakonodajne se osnuje vrhovni svet, ki ima dve zbornici. V prvo zbornico volijo poslance vsi državljanji USSR ter pride en poslanec na 300 tisoč prebivalcev. V drugo zbornico pošlje vsaka izmed republik po 10 zastopnikov. Zakonodajna doba traja štiri leta.

Vrhovni svet voli na skupni seji obeh zbornic predsedništvo vrhovnega sveta, ki sestoji iz predsednika, štirih namestnikov, tajnika in 31 članov, torej 37 oseb. To predsedništvo predstavlja nekakšno kolektivno državno poglavarstvo.

Vsaka izmed 11 unijskih republik dobi svoj vrhovni svet, ki sestoji samo iz ene zbornice. Tudi njena zakonodajna doba traja 4 leta. Unijska republika ima prav tako kolektivno državno poglavarstvo kot predsedništvo.

Najvišji organ eksekutive je svet ljudskih

komisarjev. Ljudske komisarje voli vrhovni svet in njemu so tudi odgovorni. Posli so razdeljeni po resorjih (ministrstvih).

Pravice državljanov — Vere in cerkve

Poglavje o temeljnih pravicah in dolžnostih državljanov pravi, da so vsi državljanji enakopravni in da imajo pravico do dela za primerno odškodnino v razmerju s količino in kakovostjo izvršenega dela. Uveden je 7urni delavnik, pravica do oskrbe v starosti, boleznih in invalidnosti ter pravica do izobrazbe. Šolski pouk je brezplačen. Vsaka propaganda za plemensko ali narodnostno ekskluzivnost ali plemensko ali narodnostno mržnjo ali plemensko ali narodnostno zapostavljanje se kaznuje po zakonu.

Cerkev je ločena od države in šole. Izvrševanje verskih obredov pa tudi protiverska propaganda sta dopustna vsakemu državljanu. Jamči se svoboda govora, tiska, udruževanja, zborovanj in pouličnih manifestacij, toda samo tedaj, če služijo interesom delovnih slojev in ojačenju socialističnega sistema. Članstvo v komunistični stranki je pridržano zavednim državljanom iz vrst delavskega razreda in drugih delovnih slojev. Zajamčena je nedotakljivost osebe, stanovanja in pisemska tajnost.

Uvaja se splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica za vse državljanje, ki dovrše v letu volitev 18. leto starosti, razen umobolnih in ljudi, ki so bili pred sodiščem obsojeni na izgubo volilne pravice. Volitve se vršijo po okrožjih.

Pravico do postavljanja kandidatov imajo komunistična stranka, strokovne organizacije, zadrage, mladinske organizacije in kulturne družbe.

Izpremembo ustave more izvesti vrhovni svet z dvetretjinsko večino v obeh svojih zbornicah.

Kakor iz tega vidimo, je konsolidacija, notranja ureditev prostrane Rusije že znatno napredovala. V ustavi je marsikaka točka, ki je jako pravična, in le želimo, da bi ta prostrana slovanska zemlja, ki je v revoluciji prestala toliko gorja, res čim prej prišla do popolnega notranjega miru in bi tako mogla široka ruska duša v polni meri razviti vse svoje sile v blagor Rusije, Slovanstva in človeštva.

Bodijeva afera

Ze nekaj dni listi obširno poročajo o novi aferi. Poslanik in minister dr. Bodi je v zunanem ministrstvu zlorabljal svoj visoki položaj za to, da je tihotapil s preprogami. Pomagal mu je menda pri tem šef protokola v istem ministrstvu Ilija Novaković, pa trgovec s preprogami Nečajev ter končno poslanikova žena Lidija.

Delali so na debelo in trpi država okrog 7 milijonov dinarjev škode radi neplačane carine.

V afero je zapletenih še več oseb in vodijo sledovi iz Beograda menda tudi v Zagreb.

Dr. Bodi je pobegnil v inozemstvo, ostali člani tega zavezništva pa so deloma pod ključem, deloma je pa še pričakovati aretacij.

Afera vzbuja tudi zunaj po svetu mnogo prahu, nam pa odpira oči, da vidimo, kam izginjajo milijoni in kje je res treba zgrabiti z železno roko.

Žena — narodu

Radičeva vdova Marija se je začela zadnje čase jako smotreno in dosledno udeleževati javnega življenja.

Te dni se je osebno udeležila slavnosti »Gospodarske sloge« in zadrage »Hrvatsko srce« v Ludbregu.

Imela je tudi predavanje za žene. Navzoči so burno pritrjevali njenim izvajanjem in kmetsko ženstvo jo je na ta način brez ceremonij proglasilo za svojo voditeljico.

Ali se ne bo ob tem vzhodu zganila tudi slovenska kmetska žena?

368 mrtvih, 4 milijarde odškodnine

O strašni nesreči, ki smo zadnjič poročali o njej iz Bukarešte, so med tem znani podrobni rezultati. Nesreča je zahtevala vprav strahotno število žrtev.

Notranje ministrstvo sicer še ni izdalo uradnega poročila o nesreči, izvedelo pa se je, da je romunsko notranje ministrstvo doslej odposlalo

368 uradnih brzojavk,

s katerimi poziva svojce žrtev, naj prevzamejo mrtva trupla. Po nekaterih zasebnih vesteh pa je število mrtvih že naraslo na 420. V bolnicah je bilo doslej izvršenih 380 amputacij, to se pravi, da so morali toliko ljudem odrezati ude, ki so bili tako poškodovani, da ni bilo več mogoče upati na ozdravljenje. Razen vseh teh je še 93 ljudi tako nevarno poškodovanih, da je pričakovati smrti.

Svojci žrtev so že začeli vlagati zahteve in tožbe za odškodnino in pričakujejo cel plaz takih tožb. Že doslej je narasel znesek odškodninskih zahtev na vsoto 4 milijarde lejev.

»Vojne ne bo!«

pravi romunski zunanji minister Titulescu. Balkanske države niso v službi nobene velesile in žele enako prijateljstvo s Francijo, Nemčijo, Anglijo in s sovjetsko Rusijo. Mir je zagotovljen od Prage do Ankare s 70 milijoni borcev. Ker ljubimo mir, nismo slepi nacijonalisti. Vprav zato, ker hočemo vzdržati mir, pa moramo biti vedno pripravljene za vojno.

V Palestin — preki sod

Za vso Palestino je radi trajnih spopadov med Arabci in Židi in zlasti radi napadov na angleško vojsko komisar Wauchop proglasil obsešno stanje.

Atentati se kaznujejo odslej s smrtjo ali dosmrtno ječo, druga teroristična dejanja pa z občutnimi kaznimi in z zaplembo premoženja.

Kljub temu se nemiri nadaljujejo.

Perilo pravi: „SEVEDA“!

Perite prihodnjic tudi Vi s Schichtovim terpentinovim milom. Ono odpravi nesnago temeljito in prizanesljivo iz tkanine, potem je lahko vedno lepo belo!

Schichtovo
terpentinovo milo

pere perilo bleščeče belo

... in za namakanje ženska hvala

Doma in drugod

Teden domače politike

Narodni seljaški klub

En del narodnih poslancev, ki so pripadali preje bivši zemljiaradniški stranki in ki so zbrani okrog Zveze srbskih zemljiaradnih združenj, se je preteklo jeseni izločil z Jevtičevega kluba in osnoval svoj lasten klub pod imenom »Narodni seljaški klub«. Šteje osem poslancev in sta najizrazitejša člana g. Voja Djordjević, upravnik glavne Zveze srbskih zemelj. združenj in dr. Dragi Janković, predsednik te zveze.

Dr. Dragi Janković je bil član Jevtičeve vlade in ji vtisnil dokaj jak kmetijski pečat. Poskušal je napraviti iz kmetijskega ministrstva najvažnejšo gospodarsko politiko v naši državi. Jeytić, ki je bil član nadzorstva Glavne zveze srbskih zemljiarad. združenj, je bil naklonjen tudi gospodarski in socialni politiki naše države.

Po osnovanju svojega lastnega kluba se je pričela ta skupina poslancev približavati sedanji vladi dr. Milana Stojadinovića. Nekaj časa je bila sicer v najhujši opoziciji in njena kritika vladnega dela je bila porazujoča. Njihova opozicijska borba pa je pričela kmalu popuščati. Ko so padli v parlamentu znani strelji, zaradi katerih leži v beograjskih ječah še danes deset narodnih poslancev, je porabil Narodni seljaški klub to priliko in stopil v vlado. Njegov predstavnik g. inž. Voja Djordjević je prevzel ministrstvo brez listnice.

Preteklo nedeljo je sklical Narodni seljaški klub v Beogradu sestanek svojih prijateljev, na katerem je minister Djordjević pojasnil razloge,

zaradi katerih je stopil v vlado in očrtal program kluba.

Na kraju sestanka je bila sprejeta resolucija, ki zahteva med drugim, da se morajo rešiti najprej vsa kmetijska vprašanja, ki tvorijo osnovo za pomirjenje v naši državi. Da je Narodni seljaški klub pravi predstavnik vasi, kmetov in kmetijske ideologije. Zahteva takojšnjo rešitev kmetijske razdolžitve, združnega zakona, zakona o novem kreditiranju, o likvidaciji agrarne reforme, o dodelitvi zemlje vsem potrebnim kmetom, o kmetijskih zbornicah, javnih delih v korist vasi in kmetov in vseh ostalih zakonov, ki so življenjskega pomena za kmeta.

Na sestanku je bilo sklenjeno, da se bodo slični sestanki sklicevali tudi po drugih krajih in zbirali prijatelje, da bodo pričeli izdajati nekaj časopisov in združili vse prijatelje v skupne vrste.

JNS

V Novem Sadu se je vršilo preteklo nedeljo zborovanje banovinske organizacije JNS za Donavsko banovino. Glavni govornik je bil senator g. Jovo Banjanin. Izvoljen je bil banovinski izvršni odbor, ki mu predseduje senator g. Daka Popović.

Dr. Dragoljub Jovanović

znani srbski kmetijski pokretaš se je mudil pretekli teden nekaj dni v Sloveniji. V Mariboru je prisostvoval ožji proslavi 60letnice rojstva dr. Kukovca, v Ljubljani pa je razgovarjal z nekaterimi člani posameznih političnih skupin, ker mu je bilo javno predavanje prepovedano. V svojih razgovorih je razpravljaval o upravnih

ureditvi naše države in o socialno političnih gibanjih med Srbi, Hrvati in Slovenci.

Nova korupcijska zadeva

Toliko jih imamo, da jih bo že težko naštefi. Korupcija se vrsti za korupcijo in nihče se ne zgane. Agrarna korupcija, železniška, našička, Feniks, Thurn-Taxis, itd. itd. Te dni so odkrili novo lumparijo. Opolnomočeni minister dr. Aleksander Bodi je na debelo tihotapil v našo državo dragocene preproge in srebrnino ne da bi plačal uvozno carino.

Gospod opolnomočeni minister je pobegnil pred aretacijo v inozemstvo. In zakona proti korupciji še nimamo. Zakaj ne?

Ljudska fronta

Med opozicijskimi skupinami se zadnje čase močno širi misel tako zvane ljudske fronte po vzoru francoskih levičarskih strank. V ljudsko fronto gre vse, kar je za malega človeka, za delovni narod, kmeta in delavca, za poštenje v javnem življenju, proti korupciji za socialno pravičnost, za gospodarske in socialne reforme, za svobodo, za demokracijo, za resnične verske in moralne vrednote. Vse je to! Ljudska fronta je zahteva sedanjega časa, zahteva sedanjih narodnih in državnih potreb.

Kako je sedaj ta reč?

V neki lepi in prijazni slovenski vasi je priredilo preteklo nedeljo Društvo kmetijskih fantov in deklet tekmo koscev. To je nad vse priljubljena prireditev naše vasi, ki jo kmetijsko ljudstvo pa tudi drugi ljudje željno pričakujejo vse leto.

Dan je bil krasen in gotovo je bila prireditev Bogu dopadljiva, kajti vreme je bilo, ko ribje oko, da je krščanskim ljudem srce poskakovalo.

Zadovoljen pa ni bil ne z vremenom in ne s prireditvijo gospod kaplan. Njegova pridiga je bila posvečena hlapčevskemu delu in je izzvenela vsa v borbi zoper tekmo koscev kmetske mladine. Smrten greh ima vsak, kdor tekmuje. Pa tudi tisti, ki bo šel samo gledat, se grehu ne bo izognil. Verniki pa so poslušali in premišljevali.

Popoldan se je tekma koscev pričela. Kosci veselo razpoloženi, dobre volje in korajžni. Sicer so tudi vsi dobri kristjani. In so tudi pridigo poslušali.

Ogromno ljudstva se je zbralo. Nikoli še toliko. Mlado in staro, žensko in moško. Vsi so bili dobre volje, občudovali spretnost tekmovalcev in dobili spoštovanje pred kmetskim delom in borbenostjo žilavih fantov.

Po tekmi zborovanje. Govorili so kmetski fantje. Jasno in krepko so govorili o kmetskem delu, ki ni in ne sme biti hlapčevsko, kajti daje vsemu človeštvu kruh in življenje.

Pa so ljudje poslušali in pritrjevali. Navdušeni so bili in postali sami ponosni, da so kmetje. Ogromno ljudi je bilo in nikogar ni bilo, ki bi tekmo koscev obsojal. Vsi so rekli, da imajo kmetski fantje prav in kar narod misli, to je

Bogu dopadljivo. In vsi gledalci tekme in poslušalci mladinskega zborovanja so dobri kristjani.

Pa so rekli: naša je ta prireditev, čisto naša. Kmetska je in lepa. In ti naši fantje. Kako znajo nastopati. Kako jim teče beseda. Boljše kot kaplanu. In tudi bolj prepričevalno. Novi časi prihajajo. Kmetska mladina ni več taka kot je bila nekoč. Fantje vedo, kaj hočejo, zavedajo se svojega stanu in vrednosti svojega dela. In ravno to dejstvo je ona svetla točka v teh strašnih časih gospodarske stiske, ki nam daje žarek upanja na boljšo bodočnost. Zaupanje v samega sebe in samopomoč.

Borba in neizprosna borba vsemu, kar je zastarelo in vsemu kar narod duši in ovira pri napredku. Kmetska mladina preganja temo in razbija duševne verige, ruši bedaste predsodke o hlapčevskem delu in dviga zeleni prapor kmetske vrednosti, kmetske kulture svobode in napredka.

Kdor hoče iti za kmetsko mladino, je prav. Pozdravljen vsakdo, kdor hoče pomagati in spoštovati njene ideje. Kdor se bo pa zoperstavljal, bo ostal pod kolesi.

Čas prihaja, nov čas in nova zarja vstaja llačenemu narodu. Mladina jo prinaša in zdrav kmetski rod.

Ljubljana je govorila

Nedelja 14. junija 1936 pomeni za Ljubljano začetek novega življenja. Sokolske čete, sestojече iz meščanskih ljudi in številnih pripadnikov kmetsko-delavskega stanu, so tako v veličastnem sprevedu kot lepo izvedenem telovadnem nastopu vzbudile viharje navdušenja.

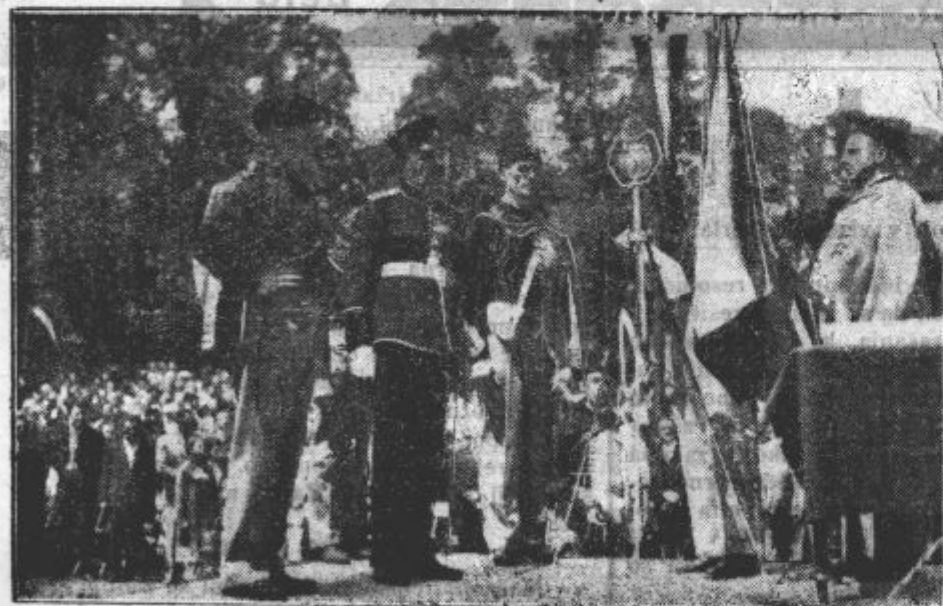
Kralj Peter II. je daroval Ljubljani prelepo zastavo, ki jo je Sokolstvo ta dan uvrstilo med svoje svetinje.

... kar je bilo že od nekdaj nacionalno,

je podalo v sedanjem času živo spričevalo vztrajanja pri tistih idejah, ki so ustvarile Jugoslavijo in jo bodo tudi vzdržale.

Prireditve so se udeležili predstavniki kralja, najvišji zastopniki državnih in drugih oblasti in tudi senatorja gg. Pucelj in Marušič.

Ti obiski so izpopolnili globoko notranjo vrednost prireditve z vnanjim slajem zastav in navdušenje. Ljubljana pa je ponovno in poživljeno pokazala, da resnično misli in čuti za svojo državo.

Zastavonoša Radovan Stare sprejema v navzočnosti zastopnika naše vojske kraljevi prapor

Zunanje - politični pregled

V Franciji

Je zbornica sprejela socialnopolitične zakone, kar je vplivalo pomirjevalno na delavstvo. — Nažno je zlasti sprejetje 40urnega dela na teden in zagotovilo, da bodo zajamčene delavstvu tudi druge njegove pravice.

V zbornici je ministrski predsednik Blum odgovarjal na očitke glede dozdevnega umika vlade pred stavko. Mnogi delavci raznih strok so se že vrnili na delo in je upati, da se stavke v kratkem popolnoma končajo.

Anglija

Je spremenila svojo politično sankcijo proti Italiji. Finančni minister Neville Chamberlain je na

nekem banketu v svojem govoru odločno in odkrito nastopil za preureditev Društva narodov in za omejitve sankcij. V zvezi s tem poročajo, da bo Anglija v kratkem predlagala ukinitve sankcij, vendar s tem se ne bo rešen angleško-laski spor radi Abesinije. Anglija stavlja kot pogoj za sporazum v tem važnem vprašanju zahtevo, da se mora Italija prej sporazumeti z Društvom narodov.

Italija

Je vzbudila s spremembami na važnih mestih mnogo pozornosti. Imenovani so trije novi ministri: grof Ciano, Lantini in Lessona.

Najmlajši med njimi je grof Ciano, ki je Mussolinijev zet. Ta mladi mož je sedaj poklican, da vodi italijansko zunanjo politiko v enem izmed najbolj usodnih trenutkov, ko se Italija nahaja na razpotju, ali naj se v sedanjem položaju odloči za sodelovanje s Francijo in more-

biti z Anglijo v smislu tako zvane »streške fronte« vesil in s tem za popuščanje v abesinski zadevi, ali pa za še večjo popustljivost v zvezi z Nemčijo in drugimi »nezadovoljnimi« državami. Težko je že sedaj reči, v katero smer bo krenila italijanska zunanja politika. Francoski poluradni »Temps«, čigar dopisnik ima najboljšo zvezo z italijanskim zunanjim ministrstvom, je mnenja, da je Mussolini bolj za prvo kakor za drugo pot, vendar pa da ni izključeno, da se z nemško rezervo že sedaj zavaruje proti morebitnim presenečenjem. Zanimivo je, da nemško

Pobratinstvo sokolskih praporov z zastavo, ki jo je podaril našemu Sokolu mladi kralj Peter II.

časopisje pozdravlja imenovanje grofa Ciana za italijanskega zunanjega ministra in da pri tem prikrito namiguje na njegova prijateljstva v Berlinu.

Nemčija

skuša iz zapletenega evropskega položaja pridobiti zase kar največ koristi. Posebno pozornost je začela zadnje čase posvečati Balkanu.

Nemški minister za gospodarstvo in guverner Narodne banke se je mudil v Beogradu, kjer se je razgovarjal z vodilnimi osebnostmi in je bil sprejet tudi na dvoru. O svojem obisku je med drugim dejal:

»Mi želimo in iščemo trajnih razmer na področju prava in na področju mednarodnega kredita.«

Iz Beograda je nemški minister odpotoval v Grčijo, od tam pa v Bolgarijo.

Poljska

preživlja te dni hude notranje pretresljaje. Na Poljskem je namreč 10 odstotkov vsega prebivalstva Židov. Zato nastanejo večkrat hudi spori med krščanskimi Poljaki in Židi. Ker na Poljskem niso izvedli agrarne reforme, je zemlja še večinoma last veleposestnikov, medtem ko je ima kmet seveda premalo.

Ker je židovstvo v gospodarski premoči, so nekatere stranke organizirale med domačini prebivalstvom ponekod popoln bojkot židovskega življa in blaga, kar seveda povzroča ponovne ostre spopade.

Protizidovski pogromi so na dnevnem redu zlasti sedaj, odkar je v Mazovieckem Minsku neki Žid ubil poljskega ulanskega narednika.

Ker pa so na Poljskem Židje po mednarodnih pogodbah priznana in zavarovana manjšina, groze sedaj Židje drugih držav, da bodo proti Poljski vložili tožbo pri Društvu narodov.

Belgija

ima novo vlado, ki jo je sestavil van Zeeland. V vladi je šest socialistov, 5 katoličanov, 3 liberalci in 1 general. Devet ministrov nove vlade je bilo že v prejšnji vladi.

Turčija

ima že izdelan načrt za zopetno utrditev Dardanel, važne morske ožine med Evropo in Azijo.

Trgovske ladje bodo tudi po ponovni utrditvi lahko svobodno plule skozi Dardanele, plovba vojnih ladij pa bo močno omejena. O tem vprašanju bo podrobno razpravljala konferenca v Montreuxu. Turčija je že imenovala svoje zastopnike za to konferenco.

Bolgarija

razvija tudi živahno politično delovanje, ki ga je pa težko nepristransko oceniti. Kakor se čuje,

Aleksander Stambulinski

bo bolgarski kralj Boris v kratkem potoval v Italijo, kjer bo ostal del časa. Bolgarska kraljica, ki je hčerka italijanske kraljeve dvojice, je že odpotovala v Italijo. Na obletnico smrti veli-

kega Stambolijskega so bile na Bolgarskem burne manifestacije in demonstracije.

Kakor ni v Evropi položaj rožnat, tako in še bolj je zapleten drugod.

Na Kitajskem

traja vojna dalje. Povsod se Kitajci upirajo Japoncem. Celo v samem Pekingu, ki ga imajo Japonci zasedenega, je prišlo do velikih protijaponskih demonstracij. Zlasti mladina poziva narod, naj združi vse svoje sile proti Japoncem. Tragika tega naroda pa je v medsebojni razdvojenosti. Medtem ko se mnogi vodilni duhovi — kakor smo že zadnjič poročali, trudijo za složen nastop proti tujcem, še vendar ni dosežena popolna sprava med kitajsko vlado v Kantonu in ono v Nankingu. Ako ne pride do notranje sloge, je seveda vsak resen odpor proti Japoncem nemogoč.

Kulturni boj v Nemčiji

V Koblencu se pred sodiščem zagovarja 276 redovnikov radi različnih nemoralnih dejanj.

Sodišče je doslej obsodilo 4 menihe na robijo od 4 do 8 let.

Pri tem vzbuja pozornost okolščina, da cerkvene oblasti vzlic neoporečnim ugotovitvam sodišča niso nič ukrenile za očiščenje življenja v samostanih.

Provincijal nemških frančiškanov je pri 12 preiskavah, ki jih je sam vodil proti sobratom, pod prisego izjavil, da mu ni nič znanega o nemoralnem življenju v samostanih.

Sodišče ga je sedaj obtožilo radi krivega pričevanja, toda gospod se je umaknil v Afriko.

skega, ki je padel kot žrtev za zmago kmetске ideje. Zborovalci so s slava vzklikali iskreno počastili spomin tega velikega kmetškega borca.

Po kulturnem zborovanju je odšla povorka na tekmovališče. Tu se je zbrala ogromna množica, ki je z velikim zanimanjem prisostvovala tekmi koscev. V tekmi je dosegel prvo mesto tov. Janez Erjavec, sledijo Alojz Jakoš, Tone Mehle, Leopold Pušlar, Gustl Strubelj, Jože Erjavec in Ludvik Trpin. Vsi tekmovalci so prejeli lepe in lične nagrade. Po končani tekmi koscev je bila še kot novost prav zanimiva kolesarska polževa dirka, ki je pritegnila številne gledalce. V tej tekmi je dosegel prvo mesto tov. Pavle Dremelj, sledijo Alojz Mehle, Alojz Jakoš in Jože Lavrič.

Tabor kmetске mladine v Dragi pri Stični je, kot so bili prejšnji tabori, resno opozorilo na vse strani, da hoče kmetško ljudstvo svobodno hoditi svoja pota in prisostvovati svojim resničnim prireditvam brez razlike mišljenja, zavedajoč se, da mu je kulturna skupnost in enotnost nujno potrebna.

Notranje gorice

Društvo kmetških fantov in deklet v Notranjih goricah priredi v nedeljo dne 21. junija t. l. v Podplešivici veliko tekmo koscev. Zbirališče od pol 14. uri pri Krčlanovem gradu. Po tekmi se vrši na vrtu tov. Vidmarja veselica s plesom. Udeleženci, ki se pripeljejo z vlakom, naj izstopijo na postaji Log.

Prekopa na Vranskem

Naše mlado Društvo kmetških fantov in deklet je priredilo v nedeljo dne 7. junija dobro uspelo tekmo koscev, na kateri je tekmovalo 12

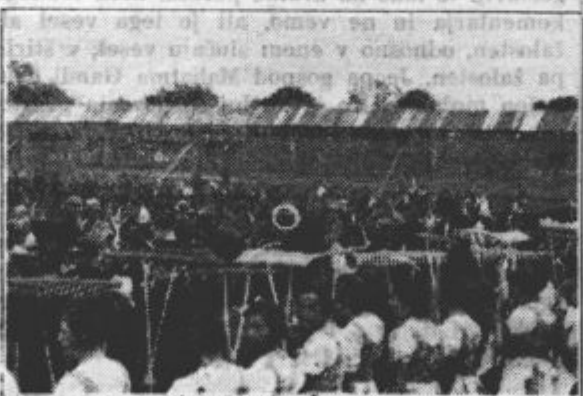
Kmetska mladina

Za skupnost slovenskega kmetstva

Draga pri Stični

Preteklo nedeljo je priredilo naše Društvo kmetških fantov in deklet tabor kmetске mladine, združen s tekmo koscev in mladinskim kulturnim zborovanjem. Gotovi ljudje so se potem časopisja in še na druge ne Bog ve kako častne in okusne načine silno trudili, da bi udušili glas kmetске mladine in odvrnili kmetško ljudstvo od tabora kmetске mladine. Izkazalo pa se je, da so bila ta farizejska prizadevanja popolnoma jalova in se kmetško ljudstvo nanje ni oziralo. Več nego tisočglava množica je s svojo udeležbo dovolj jasno odgovorila, da si kmetško ljudstvo tudi pod pretno smrtnega greha ne da diktirati in vsiljevati jalovega mnenja, da so tekme v kmetškem delu opravljanje hlapčevskega dela. Polagoma prihaja tudi kmetško ljudstvo v tako prijeten položaj, da take diktate od zgoraj javno demantira s tem, da se pod kakršnokoli grožnjo ne da odvrniti od svojih prireditev. Kmetško ljudstvo čuti in ve, da so te prireditve zrasle iz njega samega, da so to popolnoma njegova stvar in da ima tudi naša vas pravico do svojih resničnih praznikov. Vsak diktat, grožnje in odvrčanje ljudstva od njegovih resničnih prireditev in manifestacij kmetске misli pa rodi nekaj povsem drugega kot si to želijo gotovi krogi. In to je za te kroge usodno opozorilo, da je ljudstvu dovolj jerebstva, da hoče biti ljudstvo svobodno in prosto in da hoče korakati svojo lastno pot. Ti krogi naj zatorej nikar ne izzivajo tragičnega razkola med ljudstvom in seboj, ker bo šlo ljudstvo čeznje brez vsake sentimentalnosti. Vsakršen diktat in grožnja je torej le dobrodošla reklama po listem znanem reku, da prepovedan sad vedno bolj miče nego dovoljen. In samoposebi se razume, da je kmetška mladina za tako reklamo globoko hvaležna...

Tabor kmetске mladine v Dragi pri Stični je naravnost odlično uspel. Otvorila ga je lepo formirana povorka, ki je krenila s prireditvenega prostora proti kolidvoru v Stični, kjer se ji je priključilo številno občinstvo. Na čelu povorke je bil zastaven konjenik, za njim dva zelena prapora, nato kolesarji in okrašeni vozovi, ki so predstavljali razna kmetška dela, nato pa je sledilo številno občinstvo. Povorka se je po isti poti vrnila na zborovalni prostor. Zborovanje je z

Fantje in dekleta se zbirajo okrog govorniške tribune, s katere je bil govorjen kmetško-mladinski evangelij.

lepim govorom otvoril tov. Jože Dremelj, naglašujoč kulturni pomen kmetško-mladinskega gibanja in veliko vrednost tekm v kmetškem delu, ki so postale nepogrešljivi prazniki slovenske vasi in našega kmetstva. Za njim je govoril kot zastopnik Zveze kmetških fantov in deklet tovariš France Gerželj. Svoj govor je posvetil kulturnemu gibanju kmetске mladine in med drugim opozoril na obletnico tragične smrti velikega kmetškega borca Aleksandra Stamboli-

Pred začetkom tekme je bila odigrana pred odkrito kmetško množico državna himna.

koscev. Prvo nagrado si je priboril tov. Alojz Kos iz St. Jurja ob Taboru, drugo tov. Anton Čančar iz St. Jurja in tretjo tov. Lado Bregar iz Prekope. Na tekmovalnem prostoru je pred tekmo številne udeležence pozdravil predsednik društva tov. Mirko Cizej, nakar je govoril o smernicah kmetškega pokreta, pododborov tajnik tov. Aleks. Turnšek. Plemenito tekmo v kmetškem delu je izpopolnil še zabavni del prireditve tako, da je moralen kot tudi gmeten uspeh nad vse pričakovanje zaočoveljiv. Tekma koscev prekopskih fantov in deklet je pokazala, kako zelo so se usteli vsi oni, ki so dosedaj mislili, da preprosti kmetški človek ni zmožen, da bi o sebi odločeval sam; vsi taki predsodki so s to prireditvijo izginili in mlado društvo v Prekopi bo s svojim odločnim nastopom lahko v bodoče beležilo še mnogo sličnih in tudi še večjih uspehov.

Savinjski okrožni odbor

ima svojo prvo redno sejo v nedeljo 14. junija ob 3. popoldne pri posestniku Plaskanu Ivanu na Groblji pri St. Pavlu. Na dnevnem redu je konstituiranje odbora, prireditve zborovanja, proslava 10letnice obstoja društva v Orli vasi in dr. Seje se morajo udeležiti vsi člani, ki so bili v okrožni odbor izvoljeni na ustanovnem sestanku.

Prizor s tekme koscev, ki se je vršila v Vogljah na Gorenjskem v nedeljo dne 7. junija.

Mlatič

Sodobni izreki

Kaj je neumnost: s silo se boriti proti poštenim in zmagovitim idejam!

Kaj je strahopetnost: iz zasede streljati na šibkejšega!

Kaj je neplemenitost: dobro in pošteno delo, če tebi slučajno ne gre v račun, za vsako ceno ovirati! (Pripomba: neplemenitost je svojstvena lastnost neumnim in strahopetnim.)

Zelene srajce, kravate, slovenskost in demokracija

Leta 1931. je naša pomembna kulturna matična organizacija Zveza kmetskih fantov in deklet napravila sklep in priporočila svojim članom nositi kot viden znak pokretaštva zelene srajce in kravate.

Par let pozneje so prišli neki ljudje, ki so si izposodili to idejo na način, da so začeli nositi zelene kravate sami.

To je sličen primer, kakor je bil svoj čas, ko so si izposodili idejo o demokraciji od Slovencev.

In danes? Oni, ki so uvažali idejo nošenja zelenih kravate in srajce, skušajo zelene kravate še vedno nositi, čeprav je to baje protipostavno iz njihovega vidika. Čeprav se jim to ne uspeva, vendar se jim to uspeva zasleduje.

Tudi ta stvar se bo spremenila. Naših fantov pa te reči ne bodo preplašile in ne ustavile pri njihovem delu za kmetško misel in kmetški pokret.

»Pomlajevalni proces«

Gospodje od JRZ ne vedo kaj in kako bi z JNS. En teden pišejo, da je ni, drugi teden zopet da je nikoli ne bo, tretji da je sicer ali nič ne šteje, četrti da je prestara, peti kako je »pomlajevanje« izpadlo in ko »Domoljub« ne more v enem samem članku dokazati njene brezpomembnosti, priobči kar tri članke na dveh straneh. Vse to pa daje ljudem mnogo misliti, zlasti tistim, ki znajo tudi v današnjih dneh čitati časopise. In zlasti ne morejo razumeti izrazoslovja »mladič«, »mlade«, »sveže« ali vsaj osvežene možec »pomlajevanje« in »oh ta mladost«. Pa so se ozrli malo v »krsne bukve« pri JRZ. »Mlatič« na kratko ugotavlja: G. dr. Korošec je starejši od tov. Puclja polnih pet let in 18 dni, od g. dr. Kramarja polnih 10 let 4 mesece in 24 dni, od g. dr. Pirkmajerja za 16 let, 3 mesece in 27 dni in tajnik JNS banovinskega odbora v Ljubljani g. dr. Zajc pa ima samo 5 let in 5 dni več vsega življenja nego je g. dr. Korošec odčetih v ministru. Ugotovimo. Kje je torej »pomlajevanje« najbolj potrebno?

Iz časopisov

Omladinski kulturno-politični list »Naša misel« piše v 13. št. od 1. junija t. l. tudi to-le: »Naši običaji. Slovenski akademiki, ki študirajo

v Beogradu, so sestavili spomenico o težkih gmotnih pogojih, pod katerimi študirajo in o bedi, v kateri jih večina živi. Posebna njihova deputacija je zaprosila za pomoč pri izdaji spomenice. Ko je ta deputacija 4 dni predsedala v Beogradu, je v zasedi in zamačkala sprejema, je oddala v Beogradu spomenico. Pretekli so že meseci pa ta spomenica, oddana slovenskim akademikom še niti odgovoril ni. — Mi pa smo prejeli dopis iz Beograda, da je enaka usode deležna tudi neka zelo ugledna in povsod spoštovana versko-cerkvena organizacija.

»Slovenec« od 10. junija prinaša na četrti strani to-le resnično pristržno notico: »Nepotrebna veselica. Društvo kmečkih fantov in deklet v Dragi pri Stični vabi za nedeljo popoldne 14. junija na tekmo koscev in na ples. Kakšna oo mladina, če se navadi skruniti nedeljo s košnjo? In ples? Ako se bodo fantje in dekleta med tednom pridno sukali po travnikih jih pač ne bo veselilo nedeljo popoldne preplesati. Kako bodo šli pač v ponedeljek zgodaj na delo? —

1. Ne verujemo, da se more s proslavo karkršnegakoli kmetskega dela skruniti nedelja.
2. Mislimo, da jezica izvira samo iz dejstva, da kmetska mladina noče več predremati nedeljskih popoldnevov z »Domoljubom« v roki.

»Slovenec« na Telovo poroča: »Iz ene vere v drugo. Iz Sarajeva nam sporočajo, da so tekom maja v Sarajevu tri katolikinje prestopile v pravoslovje, ena katolikinja v islam (turško vero), ena židovka v pravoslavje in en protestant v rimo-katoliško vero.«

Cudni časi, da najboljši katoliški list v Jugoslaviji to tako na kratko poroča. Brez vsakega komentarja in ne vemo, ali je tega vesel ali žalosten, odnosno v enem slučaju vesel, v štirih pa žalosten. Je pa gospod Mahatma Gandhi drugačen možakar. Ko je te dni njegov sin prestopil v turško vero in dobil ime Abdulah, ga je stari Gandhi izobčil iz familije, češ da človek, ki menja vero, ne more uživati nobenega zupanja več. Pri nas pa v enem mesecu v enem mestecu predsedla 7 ljudi v drugo vero. Kje so vzroki? Nekateri hočejo vedeti, da pohujšujejo zgledi politikov, ki se preobčajo v druge vero. —

Ravno tam čitamo poročilo o skupščini starokatoliške cerkve, ki se je vršila v Zagrebu in kjer je predsednik sinodalnega sveta g. Lončar v svojem poročilu omenil napredek starokatoliške cerkve v Sloveniji. Dejal je, da so že v teku priprave za ustanovitev samostojne slovenske starokatoliške cerkve. Tudi to poročilo prinaša brez komentarja. Pa ko takole primerjamo zadržanje »Slovenca« do apostatov katoliške vere z zadržanjem do tekem koscev naših kmetskih fantov, se pa le ne moremo zdržati prav porednega smejanja. Bog ve, če ni ta naš smeh nazadnje tudi pregrešen?!

Isti list pa razpislje tudi v uvodniku pravo pomladansko cvetje. V razmišljanju »Izkustva demokracije« pravi g. drin med drugim tudi to-le: »Naša zgolj teoretična razmišljanja dobe konkretnije vrednosti, če motrimo položaj v naši državi. Nobenega dvoma ni, da si je JNS, ki je nekaj let diktatorsko vladala v Jugoslaviji, pomerila svojo ideologijo po fašističnih vzorcih. Dasi je vedela, da je v neznanji manjšini, (logično, če bi dala se JNS, op. Ur.) je vendar poskušala s silo in oblastjo gospodovati nad narodom. Splošen odpor po vsej državi je vrgel raz ljudskih ramen diktaturo samozvancev in prišla je nova vlada, ki je pričela uvajati v državo demokracijo, da se že vendar enkrat država notranje konsolidira in utrdi. Ni nam pa težko razumeti, ako je vlada pri uvajanju demokracije previdna. Kajti streli v parlamentu in okrožnica »nacionalnega« fronta kažejo, da fašistični duh JNS v njenih poedinih frakcijah (1?) živi dalje in bi mu bila popolna svoboda in neomejena demokracija isto, kot glavni dobitki v loteriji. Zelo dobro razumemo zakaj so ravno ti ljudje, ki so ob času svoje oblasti brezobzirno zatirali najmanjši poskus uveljaviti voljo ljudstva, danes najglasnejši klicarji po neomejenih državljanskih svoboščinah. Oni vedo, čemu bi jim popolna svoboda bila potrebna. Zaveda se pa tega tudi vlada.«

Tako je, veleučeni gospod drin! Mi se divimo vašemu geniju, ki skuša iz besed napraviti meso, ki bi naj vsaj nekaj časa med nami prebivalo.

O Feniksu beremo vedno lepše stvari. Povsod jih zapirajo tiste gospode, ki so se gnetli tam okrog tistih korit in grabili tako rekoč z obema rokama. Zdaj so jih zaprli tudi na Poljskem prav čedno procesijo in »Slovenec« ve

KOSE

in
brusilne kamne

v različnih kvalitetah ima
v veliki izbiri v zalogi

»EKONOM«, Kolodvorska 7

povedati, da je zlasti mnogo advokatov med njimi. Kadar jih bodo pri nas zaprli, bomo pa gotovo izvedeli, kateri stan in poklic sta pri nas prevladovala. Eno pa že danes vemo: ne kmetov, ne birtov ne mesarjev ne bo zraven!

V že citiranem članku gospoda drina tudi še tole beremo: »Politična enakopravnost se je spričo vedno večje gospodarske neenakopravnosti izkazala le kot lepa teorija. Razvoj je pokazal, da se plutokracija ne briga le za dobičke, ampak da stvarja tudi gospodarske zakone v parlamentih, da po mili volji gospodarji tudi nad politiko, »dela volitve«, kupuje volilne glasove in poslance (!) kolikor hoče. Individualistična demokracija se je sprevergla v neomejeno diktaturo bančnih koncernov, razvila se je v brezdušen diktat anonimnega kapitala. Ostal je le še videz demokracije, to je vladanje ljudstva.« —

To ni samo točno, nego prav po pravici povedano. Mi bi ne smeli tako pisati, ker bi se takoj sklepalo kam merimo. G. drinu pa je to dovoljeno in še ni nevarnosti, da bi se zlahtil zametil.

Toliko časa, dokler bo kmet samo čakal in poslušal kaj bodo gospod rekli, toliko časa se bo kmetu slabo ugodilo.

Novice

× Na Ježici je med kopanjem utonila v Savi trgovska nameščenka Cirila Kožuhova, stara šele 18 let.

× Pri Sv. Ani v Slov. goricah sta dva mlada fanta v družbi nekaterih pajdašev vlomila v cerkev in razbila puščo sv. Antona poleg glavnega oltarja. Nepridipravi so pobrali in odnesli ves denar.

× Na Vačah pri Litiji je umrla gospa Josipina Zarnikova, hči pokojnega nadučitelja in zgodovinarja Franceta Perucija, ki ima glavno zaslugo za to, da so na Vačah odkrili 4 tisoč let stara grobišča.

× V Beogradu zaseda konferenca za spremembo pravilnika o kontroli izvoza sadja. Kmetijsko družbo zastopa na konferenci inž. Ferlinc iz Ljubljane.

× Pri Sv. Antonu v Slov. goricah je bila pred kratkim ustanovljena podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva.

× Med Topolo in Belosavcem blizu Oplenca sta dva ubegla kaznjena ustrelila orožniškega podnarednika Petra Kovačeca, Slovenca, doma iz Vičancev pri Ptuju.

× V Graševcih v Srbiji so letos že trikrat cvetele češnje in jabolane: prvič v januarju, drugič v navadnem času, tretje pa cveto zdaj. Po prvem cvetu ni bilo nič sadu, po drugem obilo, a tudi po tretjem cvetu se obeta prav dobra sadna letina. Pač čudna igra prirode!

× V Mariboru je bilo v železniške delavnice sprejetih in na novo nastavljenih 30 Bosancev, med katerimi je bil tudi nekdo, ki je bil v vojski, a se je vrnil domov.

× V Slovenski Bistrici je nastal požar v skladišču vrtnarja Dobaja, kjer je bilo za dva vagona za izvoz pripravljenih senenih bal. V neposredni bližini se nahaja drugo lesno skladišče in pa železniška postaja. Prava sreča je torej, da so gasilci ogenj omejili in zadržali ter s tem preprečili ogromno škodo.

× V Zagrebu se je smrtno ponesrečila služkinja Alojzija Gorenčeva, po rodu iz Trsta. Hotela je čez cesto, pa je prišla pod tramvaj, ki jo je tako poškodoval, da je kimalu po prevozu v bolnišnico umrla.

× V Banji Luki je 17letni petošolec Milhat Pita vlomil v stanovanje svojega profesorja Vlaha Pečenca in mu pokradel za 25.000 Din raznih predmetov. Pri vladu so mu pomagali še trije tovariši-šludentje. Pač žalostni časi.

× Gruda, mesečnik za kmetško prosveto, je izšla. V 5. številki, ki smo jo pravkar sprejeli, objavlja Lojze Zupanc odlomek iz povesti »Tretji rod« pod naslovom »Španska«, dr. Branko Vrčon nadaljuje zanimivi opis »Iz življenja pri nas in drugod«, »—ek« piše »Razvoj socialne države« itd. »Gruda« se v posebnem članku spominja tudi 10letnice smrti pesnika Srečka Kosoveca, ki je moral tako mlad omahnil v smrt. Lepa je Kosovelova pesem »Mati čaka«, a materi je posvečena tudi I. Albrehtova pesem »Mati pravi«. V ostalih zaglavjih slede društvena poročila in mnogo drugega zanimivega in poučnega gradiva. »Gruda« stane letno 25 Din (za društvene člane pa samo 20 Din) in zasluži vso pozornost in priznanje, zlasti pa — naročanje!

× V Murški Soboti so neznan vlomilec vlomil v prostore — sreskega sodišča. Kakor se vidi, tudi sedež pravice ni več varen pred zločinci.

× V Rajhenburgu je umrla v visoki starosti — v 90. letu — gospa Franciška Tratnikova, mati znanega slovenskega umetnika, akademskega slikarja Frana Tratnika. Zemeljske ostanke pokojnice so prepeljali na Rečico v Gornji Savinjski dolini, odkoder je bila doma. Pokojni blag spomin, žalujočim svojcem naše toplo sožalje!

× Karavanski predor je bil pred kratkim prizorišče smrtne nesreče. Ponesrečil se je 11letni nečak grškega zunanjega ministra. Deček je hotel na stranišče, pa je v temi brzkone odprl napačna vrata in padel iz vlaka. Truplo so našli popolnoma zmrcvarjeno in zmečkano.

× V Kranju je umrla Vida Šavnikova, hčerka pokojnega lekarnarja Šavnika. — Naše sožalje!

× Iz Poljan je doma Alojzija Sojnikova, ki je bila radi detomora pred mariborskim kazenskim senatom na okrožnem sodišču obsojena na leto dni strogega zapora — pogojno za dobo petih let.

Ta-Ta ne sme poslovati. V Beogradu je zgradila trgovska družba Ta-Ta veliko palačo in pred nekaj meseci odprla trgovino z najrazličnejšim blagom. Ogromna trgovska hiša je bila od jutra do večera polna. Cene so bile nizke, in tudi blago cenam primerno. Beograjski trgovci so se trgovski hiši Ta-Ta uprli in dosegli, da je uprava Beograda poslovanje prepovedala tej judovski družbi.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

× Iz Hotedršice je bil doma lesni manipulant Kmetič, ki je hotel obiskati svojo bolno ženo v zdravilišču »Slajmerjev dom« v Ljubljani. Peljal se je na zadnjem sedežu z motornim kolesom pri Albertu Rusu iz Logateca. Rus je na nekem ovinku hotel prehiteti avto-bus, a je pri tem prišlo do trčenja. Pri tem je Rus dobil le dve poškodbi, Kmetiča pa je sunek vrgel s sedeža, da je takoj obležal mrtev.

× V Zakotu pri Brežicah je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Selinca iz vasi Bukovšek. Poslopje z vsem orodjem vred je pogorelo.

× V Stangrobu, gornjegrajski podružnici je do tal pogorela tamošnja cerkev z vsemi dragocenostmi in znamenitimi starinskimi slikami vred. Ogenj je povzročila strela.

× Vest, da bo žrebčarna premeščena v Ponoviče. Pod tem naslovom prinaša nedeljsko »Jutro« sledeče: »V zadnjem času se širijo vesti, da bo žrebčarna na Selu pri Ljubljani likvidirana in premeščena na banovinsko posestvo v Ponovičah pri Litiji, med tem ko prevzamejo banovinsko posestvo na Selu baje salezijanci z Rakovnika.«

× V gozdu nad Štaleerji pri Kočevju se je obesil Karel Čok, uradnik v tekstilni tovarni »Triglava«.

× V Studencih pri Kamniku je strela ubila Janeza Romčaka, očeta 6 članske družine. Na-

bral je v planinah mah in druga zdravilna zelišča. Ko mu je sin pravkar pomagal zadeti koš na ramena, je treščilo. Sina je puh vrgel nekaj metrov proč, kjer je obležal nezavesten.

Ko je prišel k sebi, je našel očeta vsega ožganega in mrtvega.

× Pri Mariji Snežni je skočil v Muro 59 letni pismonoša Jakob Oman. Imel je tako hud revmatizem, da ni mogel več prenašati bolečin in se je zato odločil za obupno dejanje.

Dopisi

Križe pri Trziču

Kmetijska in vrtnarska podružnica v Križah sta priredili v nedeljo 14. t. m. veliko tekmo koscev. Na Zaplotnikovem travniku se je zbralo nad 3000 kmetov. Med petjem in vriskanjem je prišlo v sprevedu z godbo na čelu 20 tekmovalcev-koscev iz osmih okoliških vasi. Po žrebanju so na dano znamenje začeli in 3 minute potem je že prvi posekal 45 m dolgo prgo. Kosili so morali tudi nazaj, kamor je prvi prišel po 7 minutah od starta. Trije fantje, in to Gradšar Janez iz Dupelj, Boncelj Jakob tudi iz Dupelj in Lukanc Franc iz Žigonje vasi so prejeli lepe nagrade in to denarne in kompletne kose, ki sta jih darovali tvrdki Globočnik in Kajetan iz Trziča. — Vse tri kose, s katerimi so zmagovalci kosili so bile kupljene pri Globočniku v Trziču.

Po tekmi se je razvila prav prijetna in vesela kmetska zabava na vrtu gostilne Zaplotnik.

Razstava češenj in drugega zgodnjega sadja v Litiji

Sreski kmetijski odbor v Litiji ter Kmetijske in sadjarske podružnice litijskega sreza priredijo v nedeljo 28. in ponedeljek 29. junija (Vidov in Petrov dan) v litijski narodni šoli razstavo češenj in drugega zgodnjega sadja.

Vsi sadjarji so vladno vabljeni, da pošljejo blago namenjeno za razstavo v soboto 27. junija tajniku sadjarske podružnice v Litiji, narodna šola. — Po možnosti naj bo vsake vrste blaga po 3 kg, obrano s peclji, 1 vejica tudi z listjem in plodovi ter označba kako imenujejo sadje. Ne pozabite priložiti svoje ime, bivališče in koliko bi imeli na prodaj razstavljenega sadja.

Novice iz Sv. Miklavža pri Ormožu

Naš »Triglava« — Jeruzalem meri, absolutne višine, nekaj nad 300 m. Z vrha imaš prekrasen razgled čez vzhodne ljubomerske gorice in slavno Prlekijo. Proti vzhodu in severu vidiš divno Murško polje, kjer gojijo kmetje nazplemenitejša konje, ki so slavni ne samo po svoji lepoti, ampak tudi po vzdržnosti. Za bistro Muro vidiš našo idilično Slovensko krajino vse tja do Madžarske. Proti zapadu vidiš rodovitno pljuško polje, kjer se kmetje specializirajo na pridelovanje luka, in ga potem prodajajo po vsem svetu. Pogled se končuje na Pohorju in vinorodnih Halozah, na jugu pa na Hrvaškem Zagorju. Relativno višino Jeruzalema pa lahko izmeri vsak sam na ta način, da priveže za »tūrenc« špagovino in se spusti po hlačah v dolino. V tem času ko vedno dežuje, gre to zelo praktično. Kjer se ustavi, tam je vznožje in stvar je končana, brez nevarnosti in nezdode. Znašel bi se pač v kakem močvirju. Anofelesa se ti ni treba bati, ker ga tu vobče ni.

Tu je tudi sloviti Babji klanec. V časih, ko so še Turki rogovili to okolje, so jih, baje, naše brabre Jeruzalemčanke, z vrelo vodo in kamenjem pobile vse do zadnjega moža. Tudi slavni Ropoša je baje to prav hudo opraskal bojevite Kruce.

V miklavžki okolici je do zadnjega časa strahovala ljudj petindvajset članska vlomilska tolpa. Po zaslugi naših neumornih gg. orožnikov, gospoda narednika Dušana Boliča in gospoda narednika Kosa, se je posrečilo, da so spravili vse pod ključ, tudi vodjo Bratka, ki se je delj časa skrival po gozdovih.

Stalno deževje silno ovira delo na polju in posebno škropljenje vinogradov. Košnja je tu. A kmetje ne vedo, kako bodo spravili seno.

VSE ZA PISARNO
dobavlja stroje-aparate-opremo
popravlja pribor-polnilna peresa
45c A PRELOG

Ivan Kronovšek:

Nova Nemčija

(Nadaljevanje)

13. Berlin ponoči

Pravo sliko vlemesta dobi Berlin še prav posebno ponoči. Prometnejše ulice kar žare od svetlobne reklame (reklama je vzbujanje pozornosti ali kakršnokoli priporočanje ene ali druge stvari). Najbolj vidna in najlepša je tako zvana »neon« svetlobna razsvetljava v zeleni, rdeči, plavi in drugih barvah. (Pri »neon« svetlobi žarijo v ceveh, ki so v obliki črk ali drugih znakov posebni plini v zaželjenih barvah in to svetlobno reklamo vidimo n. pr. v Ljubljani na Tyrševi cesti.) Boljši hoteli in zgradbe premožnih podjetij so polni svetlobne barvne reklame in je pogled na takšno poslopje naravnost očarljiv, posebno pa na cele ulice, ki izgledajo kot »odprta nebesa«.

Promet je ponoči skoro takšen, kot podnevi in zato po njem ne moreš določiti približnega časa. Treba je že pogledati na uro. O polnoči še vse mrgoli.

Pijejo zelo mnogo. Vse restavracije, gostilne in pivnice so polne. Pivo je zelo dobro, raznih vrst in nekaj cenejše, kot pri nas. Večinoma pijejo le pivo, vino se vidi malokje in je zelo drago. Na vrsto pride le ob pojedinah in veselih družbah. Kljub temu morejo vinogradniki dobro izhajati.

Tudi nočnih lokalov (zabavišč) je precej. Pri vходу na ulici stojijo sluge v uniformah in izgledajo kot maršali ter vabijo mimoidoče k posetu večera. Za to je pa treba imeti nekaj več denarja in tudi nagnenja. Manjka nam enega in drugega.

14. Iznenadenje na ulici

Stopam po prometni in živahni ulici v vladni četrti Berlina. Ulica je polna avtomobilov, ki se v več kolonah (vrstah) pomikajo naprej. Tudi na hodniku je polno pešcev. V daljavi slišim vzklikanje in vidim dviganje rok. Radoveden sem, kaj je, in obstanem. Tudi drugi so radovedni in stegujejo vratove in dvigajo glave. Vzkliki in dviganje rok valovi proti meni. Slišim ugibanja: Führer (führer = Hitler) se pelje! Veliki avto se približuje, v njem nekdo dviga roko — odzdravlja! Ljudje so navdušeni, vzklikajo in dvigajo roke v pozdrav. Roke štrlijo iz tramvajev in avtomobilov kot da bi prisegali! V avtomobilu spoznam generala Göringa, državnega ministra in pruskega ministrskega predsednika. Predlanskim sem ga že videl na pogrebu po-

kojnega kralja Aleksandra Zedinitelja v Beogradu. Krepak mož v generalski uniformi (je minister za letalstvo — v vojni je bil naveden letalec) se smehlja in odzdravlja. Vse se obrača za njim in veseli so, da so videli enega glavnih sodelavcev Hitlerja. Še v daljavi vidim dvignjene roke. Zamislil sem se in si rekel sam pri sebi — imajo zaupanje ti ljudje, ker so pač nekaj ustvarili za nemški narod. Svojega programa se pač dosledno drže in delajo po njem.

(Dalje prihodnjič.)

Po svetu

■ Sedem tisoč milj pod morjem. V kratkem se odpelje iz Paname znanstvena ekspedicija, ki ji je namen preiskati dno Karaibskega morja. Ekspedicija, ki sestoji iz ameriških učenjakov, ima na razpolago posebno zgrajeno podmornico, s katero bodo prepotovali 7000 milj pod morsk gladino. V tej podmornici razpolagajo z najpopolnejšimi napravami, ki jih potrebujejo za potovanje v takšnih okoliščinah in za znanstveno delo. Ekspedicija bo trajala dva meseca in bo raziskovala med drugim vzroke pogostih potresov in vulkanskih izbruhov v okolici Karaibskega morja.

■ Kralj s 160 ženami. Arabski kralj Ibn Saud ima med današnjimi moškimi menda rekord, kar se tiče zbiranja nežnega spola. S 15. letom se je poročil prvič, z 18. letom je imel tri žene in v svojem 37. letu je imel za sabo že okrog 160 žen. Prerok Mohamed dovoljuje sicer dve, tri ali kvečjemu štiri žene, toda mož se od svoje žene vendar lahko loči, posebno v Soudovi in se poroči potem z drugo. Sedaj šteje Ibn Saud 55 let in je imel že 160 žena. Rodile so mu 27 sinov in toliko hčera, da sam ne ve, koliko jih ima. Okrog sebe ima vedno po tri žene. Za četrto je mesto vedno pripravljeno, da se lahko zasede, če zagleda kralj dekle, ki mu ugaja ali pa če se hoče iz državnih razlogov znova poročiti.

■ Umrljivost in alkohol. Splošno je naziranje, da so ženske bolj trdožive nego moški in res je dolgo časa v odločilni dobi med 40 in 60 letom umiralo več moških nego žensk. Leta 1900 je bilo to razmerje približno 180 : 100. Po vojni pa je nastala v tem pogledu sprememba. V številnih evropskih državah pa tudi

v Združenih državah je umrljivost moških nenadno nazadovala, tako da se je izenačila z žensko umrljivostjo. V nekaterih deželah, kakor na Bavarskem pa se je zgodilo celo to, česar v zgodovini umrljivostne statistike še niso zabeležili, da je postala ženska umrljivost večja nego moška. Dr. Bendel iz Nuremberga meni, da je vzrok temu v nazadovanju alkoholizma v vseh evropskih deželah.

Listnica uredništva

A. K. iz Brezovice. Na Vaše vprašanje, kam bi se obrnili kot sezonski delavec za Francijo: javljam, da zbira sezonske delavce za Francijo samo Javna borza dela v Murški Soboti in Francosko gen. zastopstvo za emigracijo v Zagrebu, kamor se obrnite za nadaljnje informacije.

A. L. iz V. Članika, ki obračunava z današnjimi političnimi razmerami na vasi in razpravlja o današnji zborovalni svobodi ter preziranju našega sokolstva, na žalost ne moremo priobčiti. *Podatki se, kot je v izjavi, niso mogli pridobiti na čas, ki je bil v tistem trenutku Kmetijsko listu naznanjen na ta način.*

A. B. iz G. Vaš prispevek ni obdelan tako kakor bi bilo želeli. Mahati na levo in desno pa nič zadeti, se pravi mlatiti vodo. Mi smo naglašali že neštetokrat, da pišite kratko in jedrnat, kar pa je najvažnejše, pišite za splošnost in se osebnih napadov izogibajte. Kostrunsko zaletavanje onemoglega »Domoljuba« in »Slov. gospodarja« ne bo povzročilo nikomur krvavih ran.

Sejmi

21. junija: v Moravčah, Vel. Loki, Laščah, Peklu pri Poljčanah, Gor. Lendavi, Ponikvi, Bučah, Vrenski gorici, Šmarju pri Jelšah, Sv. Urbanu, obč. Slivnica, Celju.
22. junija: v Št. Vidu pri Blokah, Vinici pri Črnomlju, Bučki, Sv. Jurij ob j. ž., Sevnica ob Savi, Soštanju.
23. junija: Metliki, Tržičah, Dol. Lendavi.
24. junija: Št. Jurij pod Kumom, Črmošnjicah, Matenji vasi, Sv. Jurij ob Taboru, Drnovem, Škofji Loki, Boh. Bistrici, Rovtah pri Logatcu, Mirni, Češnjicah, Ribnici, Višnji gori, Konjicah, Laškem, Sv. Lenartu v Slov. gor., Podsredi, Zetalah na Ljubnem, Razkrižju pri Ljutomeru.
25. junija: Turnišču.
27. junija: v Radečah pri Zidanem mostu, Pričerkvi, Ponikvi, Beltincih.

Naročajte »Kmetijsko Matico« !

DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKE HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavaj: „Kmetijski dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // JAMSTVO ZA VSE VLOGE presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno pošne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12 in od 3—5, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12^{1/2}, ure.

Podružnici: **KAMNIK — MARIBOR**

Stanje vlog: **Din 35.000.000⁰⁰—**

Rezerve: **Din 1.300.000⁰⁰—**